



Національний технічний університет України  
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»  
Факультет соціології і права  
Кафедра філософії  
Кафедра соціології

## ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Спеціальність	231 Соціальна робота	<b>Курс</b>	3
Освітньо-професійна програма	Міжнародні соціальні проекти та волонтерська діяльність	<b>Семестр</b>	5
Статус	Обов'язкова	<b>ECTS</b>	4
Форма навчання	Денна	<b>Годин</b>	120
Семестровий контроль	Екзамен		
Індивідуальне завдання	Курсова робота		

### Інформація про викладачів

Викладачі	Лекції, практичні заняття
ПІБ	<b>БАХАНОВ Олексій Юрійович</b> , викладач кафедри соціології
Профіль викладача	<a href="https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&amp;user=U3V8REMAAAAJ">https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&amp;user=U3V8REMAAAAJ</a> <a href="http://intellect.philosophy.kpi.ua/profile/boy4">http://intellect.philosophy.kpi.ua/profile/boy4</a>
e-mail	<a href="mailto:bakhanov@ukr.net">bakhanov@ukr.net</a>

### Розподіл годин та занять

Форма навчання	Аудиторні заняття					
	Лекції		Практичні / семінарські заняття		Лабораторні	
	заняття	години	заняття	години	заняття	години
Денна	<b>9</b>	18	<b>18</b>	36	<b>0</b>	0

### **Анотація навчальної дисципліни**

---

Основна мета навчальної дисципліни полягає у формуванні здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає отримання теоретичних знань, вивчення і набуття практичного досвіду у сфері волонтерської діяльності, розв'язання її загальних завдань та актуальних проблем на засадах загальноновизнаних соціально-ціннісних принципів і методів.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти набувають таких здатностей:

Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

Здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту

Застосовувати методи менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Здатність до волонтерства як важливого чинника соціальної підтримки найбільш знедолених категорій населення з урахуванням міжнародного та національного досвіду; зміцнення, в контексті формування громадянського суспільства, ціннісних суспільних орієнтирів на основі потреби в мирі, свободі, злагоді й справедливості.

Здатність до застосування методів менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу.

Здатність до застосування методів менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Здатність до розробки та реалізації соціальних проектів і програм.

Здатність до розуміння предметної області та професійної діяльності

Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи

Здатність планувати та управляти часом

Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів

Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення

Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.

Налагоджувати співпрацю з представникам різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів.

Розв'язувати головні завдання волонтерської діяльності як креативної і моделюючої сили соціальних змін, на засадах законності, добротності, гуманізму, громадянській відповідальності.

Застосовуючи інноваційні технології сучасного менеджменту, сприяти поширенню волонтерських асоціацій, груп та ініціатив.

Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.

Навчальна дисципліна «Теорія і практика волонтерської діяльності» пов'язана з іншими дисциплінами циклу бакалаврської підготовки, зокрема: «Волонтерський рух в Україні та світі», «Тренінгові технології у волонтерській діяльності», «Методи соціологічних досліджень в проєктній діяльності», «Соціальна робота з різними категоріями та групами клієнтів», «Гендерна складова в міжнародних та національних проєктах», «Управління міжнародними соціальними проєктами та волонтерськими програмами», «Документаційне забезпечення проєктної діяльності в соціальній роботі», «Технології вирішення та попередження конфліктів в соціальній роботі», «Міжнародні і національні практики впровадження соціальних проєктів» тощо.

Для забезпечення освітнього процесу під час дистанційного навчання та більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни і засвоєння матеріалу використовуються система Електронний кампус, ресурси платформи дистанційного навчання «Сікорський», сервіс «Google Classroom», сервіси для організації онлайн-конференцій та відеозв'язку (наприклад, «Zoom»), електронна пошта, месенджери (Viber, WhatsApp, Telegram, google документи). Також необхідно володіти навичками з використання текстового редактора, редактора зі створення презентацій, редактора зі створення таблиць та здійснення розрахунків.

### Перелік тем

#### Модуль I. Волонтерство як вид соціально-педагогічної практики

Поняття «волонтер», «волонтерська діяльність» і основні групи потенційних волонтерів. Особливості волонтерства, волонтерської роботи і допомоги. Мотиви та керівні принципи волонтерства. Мета волонтерської діяльності. Професійна етика волонтера.

Гене́за волонтерського руху у вітчизняній та зарубіжній практиці. Основні підходи до методів добровільної соціальної роботи, сформульовані у Загальній декларації волонтерів, яку прийнято на IX Конгресі Міжнародної асоціації волонтерів (Франція, 14 вересня 1990 р.). Наукові критерії класифікації волонтерських груп.

#### Модуль II. Методика організації волонтерської діяльності

Нормативно-правове забезпечення волонтерської діяльності. Підтримка та розвиток волонтерського руху в Україні та в світі. Організаційні принципи роботи волонтерських груп. Зміст та напрями діяльності волонтерських груп ЗВО, недержавних організацій (НДО) або неурядових організацій (НУО), соціальних служб в Україні та за кордоном.

Умови забезпечення діяльності волонтерських груп. Аналіз ресурсів, необхідних для волонтерської діяльності. Складання переліку вимог до волонтера. Планування кампанії залучення волонтерів. Відбір волонтерів і підготовка до діяльності. Технологія орієнтування волонтерів і проведення інструктажу.

Алгоритм розробки волонтерської програми. Менторська підтримка волонтерів. Інтервізія та супервізія як форми методичного супроводу волонтерської роботи. Алгоритм проведення і принципи інтервізії та супервізії. Моніторинг та оцінка волонтерської діяльності.

#### Модуль III. Практика волонтерства

Організація та проведення волонтерських заходів. Норми укладання договору про провадження волонтерської діяльності з волонтерською організацією.

Соціальні ініціативи: форми, способи, досвід. Допомога громадським, релігійним, благодійним організаціям у реалізації суспільно-корисних проєктів в умовах обмежених фінансових можливостей. Робота на громадських засадах, тобто безоплатно, як можливість розвиватися особисто і професійно, здобути соціальні навички, досвід та нові особисті якості.

Організація та проведення навчання (семінарів, зустрічей, тренінгів, майстер-класів, вебінарів, бесід тощо) з метою виховання лідерів та активістів волонтерської діяльності, для особистісного розвитку, удосконалення і професійного зростання. Організація та проведення благодійних міжнародних волонтерських проєктів (таборів) в Україні. Співучасть в організації і підтримка в проведенні соціальних та культурних заходів на місцевому і міжнародному рівнях.

Розробка сходинок зростання волонтера в організації. Розробка плакату або брошури для навчального закладу, де оголошується пошук волонтерів. Складання рекомендацій щодо проведення інтерв'ю з потенційним волонтером. Проведення волонтерської акції (бесіди, зустрічі, ігрової програми тощо) за вибором студента.

### **Програмні результати навчання**

Результати навчання, контрольні заходи та терміни виконання оголошуються студентам на першому занятті.

№ з/п	Результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання (контрольні заходи)	Термін виконання
1	Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях	інформаційно-рецептивний, ілюстративний,	Поточний контроль	1-18-ий тиждень
2	Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.	методи проблемного навчання (проблемний виклад, частково-пошуковий (евристична бесіда) і дослідницький метод);	Поточний контроль	1-18-ий тиждень
3	Застосовувати методи менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу.	репродуктивний, метод проблемного викладу; евристичний.	Поточний контроль	1-18-ий тиждень
4	Налагоджувати співпрацю з представникам різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів.	особистісно-орієнтовані (розвиваючі) технології, засновані на активних формах і методах навчання («аналіз ситуацій» дискусія, експрес-конференція, навчальні дебати, круглий стіл,	Поточний контроль	1-18-ий тиждень

		кейс-технологія і ін.)		
5	Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.	особистісно-орієнтовані (розвиваючі) технології, засновані на активних формах і методах навчання ( «мозковий штурм», ділові, рольові та імітаційні ігри, проектна технологія і ін.)	Поточний контроль	1-18-ий тиждень
6	Розв'язувати головні завдання волонтерської діяльності як креативної і моделюючої сили соціальних змін, на засадах законності, доброчинності, гуманізму, громадянській відповідальності. Застосовуючи інноваційні технології сучасного менеджменту, сприяти поширенню волонтерських асоціацій, груп та ініціатив.	інтерактивні методи навчання: круглий стіл, дискусія, ситуативний аналіз;  метод кейсів; проблемний метод; метод аналізу реальних проблем, конкретної ситуації	Поточний контроль екзамен	1-18-ий тиждень

### Форми та технології навчання

Лекції, семінарські заняття, презентація чи виступ з використанням інформаційно-комунікативних технологій при підготовці до занять.

### Навчальні ресурси

Всі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали розміщуються в системі Електронний кампус <https://ecampus.kpi.ua/> , надсилаються на електронну пошту групи або роздаються через доступ до файлів Google Disk.

### Індивідуальне завдання

Одним з основних видів семестрового контролю під час опанування навчальної дисципліни «Теорія і практика волонтерської діяльності» є виконання курсової роботи. Курсова робота виконується згідно з вимогами, у термін, зазначений викладачем.

Має на меті поглиблення загальнотеоретичних сучасних знань про волонтерську діяльність, набуття практичного досвіду у сфері волонтерства, систематизацію отриманих теоретичних знань з навчальної дисципліни «Теорія і практика волонтерської діяльності», розвиток самостійного критичного аналізу наукових джерел, формування дослідницьких умінь студентів. Студент може писати курсову роботу тільки на погоджену з викладачем тему.

Виконання курсової роботи є творчо-пошуковий і визначений часовим терміном процес творення наукового продукту, який можна поділити на наступні етапи:

- вибір теми і розробка змісту (плану) роботи;
- джерелознавче дослідження: пошук літератури по темі, вивчення нормативно-правових документів, Державних програм розвитку зазначеної сфери, статей у часописах останніх років;
- добір аналітичного матеріалу, розробка теоретичної частини роботи та написання наукової статті, або тез доповіді на наукову конференцію;
- збір фактологічного матеріалу, проведення діагностики об'єкту соціального проектування, написання проектної пропозиції, підготовка практичної частини роботи;
- доопрацювання і форматування тексту роботи, з урахуванням зауважень та пропозицій наукового керівника;
- розробка презентації курсової роботи;
- публічний захист курсової роботи.

Титульний аркуш курсової роботи повинен мати такий зміст: назва університету; назва факультету; назва кафедри; реєстраційний номер, назва навчальної дисципліни; тема курсової роботи; прізвище та ім'я студента, курс, номер академічної групи, науковий керівник, рік.

За титульним аркушем слідує детальний план курсової роботи, в якому треба виділити вступ, 3 розділи основного змісту, їх підрозділи, висновок, список використаної літератури. У плані праворуч позначаються номери сторінок початку кожного питання. Кожен розділ починається з нової сторінки.

Обсяг курсової роботи в залежності від обраної теми може варіюватися від 25 до 30 сторінок основного тексту (за узгодженням з викладачем). Обсяг курсової роботи визначається вмінням студента стисло і водночас вичерпно розкрити тему: показати значення питання, що розглядається, оцінити, як воно висвітлюється в спеціальній літературі та розв'язується на практиці, зробити висновки та обґрунтувати власні пропозиції.

До курсової надається анотація двома мовами – українською та англійською, із зазначенням ключових слів.

Обов'язкова вимога: чітке посилання на джерела інформації. Всі цифри, факти, теорії, думки вчених, цитати повинні мати посилання у вигляді [2, с.54] (перша цифра означає номер джерела у наведеному в кінці творчої роботи списку літератури, а друга цифра – номер сторінки у цьому джерелі). Бажано використовувати таблиці, схеми, графіки, діаграми тощо. Список використаної літератури (не менше 20 джерел) оформляється згідно з діючими правилами. Якщо інформація взята з мережі інтернет, потрібно, як і для звичайної літератури, вказати автора, назву статті, а потім навести адресу сайту в інтернет.

Курсова робота оцінюється за критеріями: логічності плану; повноти й глибини розкриття теми; наявності ілюстрацій (таблиці, рисунки, схеми тощо); кількості використаних джерел і чіткості посилань на них; відображення практичних матеріалів та статистичних даних; оформлення; обґрунтування власної думки студента з цього питання у вигляді висновку.

Граничний термін подання курсової роботи на перевірку: за 10 днів до початку залікової сесії. За межами цього терміну курсові роботи кафедрою не приймаються, студент одержує за курсову роботу нульову оцінку.

Контроль та оцінка курсової роботи проводиться за рейтинговою системою, кращі проекти рекомендуються для участі у відповідних їх тематиці конкурсах, науково-практичних конференціях, ярмарках проектів тощо.

**Курсова робота перевіряється на плагіат. У разі виявлення академічної не добросовісності, робота анулюється і не перевіряється.**

### Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід	%	Ваговий бал	Кількість	Всього
1.	Презентація чи публічний виступ	12%	1	12	12
2.	Опитування за темою заняття	18%	2	9	18
3.	Участь у обговореннях та доповнення на заняттях	20%	2	10	20
4.	Екзамен	50%			50
	Всього:				100

№ з/п	Курсова робота	%	Ваговий бал	Кількість	Всього
1.	Належне оформлення	10	10	1	10
2.	Відповідність змісту курсової роботи вимогам	40	40	1	40
3.	Вчасність подання курсової роботи на перевірку	10	10	1	10
4.	Захист	40	40	1	40
	Всього				100

### Семестрова атестація студентів

Обов'язкова умова допуску до екзамену		Критерій
1	Презентація чи публічний виступ	$5 \leq RD \leq 12$
2	Опитування за темою заняття	$10 \leq RD \leq 18$
3	Участь у обговореннях та доповнення на заняттях	$10 \leq RD \leq 20$
	Всього	$25 \leq RD \leq 50$

Обов'язкова умова допуску до захисту курсової роботи		Критерій
Унікальність тексту, належне оформлення та вчасність подання		$12 \leq RD \leq 20$
Розкриття предмету дослідження в індивідуальному завданні, відповідність змісту		$24 \leq RD \leq 40$

## Теорія і практика волонтерської діяльності

курсової роботи вимогам	
Презентація та захист індивідуального завдання за обраною тематикою	$24 \leq RD \leq 40$
Всього	$60 \leq RD \leq 100$

### Необов'язкові умови допуску до екзамену:

Позитивний результат першої атестації та другої атестації.  
Відвідування лекційних занять.

### Таблиця переведення рейтингових балів до оцінок за університетською шкалою

Рейтингові бали, RD	Оцінка за університетською шкалою
$95 \leq RD \leq 100$	Відмінно
$85 \leq RD \leq 94$	Дуже добре
$75 \leq RD \leq 84$	Добре
$65 \leq RD \leq 74$	Задовільно
$60 \leq RD \leq 64$	Достатньо
$RD < 60$	Незадовільно
Невиконання умов допуску	Не допущено

### Політика навчальної дисципліни

#### Порушення термінів виконання завдань та заохочувальні бали

Заохочувальні бали		Штрафні бали	
Критерій	Ваговий бал	Критерій	Ваговий бал
Написання тез, статті, оформлення аналізу як наукової роботи, участь у конкурсі студентських наукових робіт	5-10 балів	Подання на перевірку роботи що містить плагіат або не свій варіант даних	- 10 балів
Участь у міжнародних, всеукраїнських та/або інших заходах та/або конкурсах (за тематикою навчальної дисципліни)	10 балів	-	-

#### Відвідування занять



Відвідування занять не є обов'язковим, фінальний рейтинговий бал студента формується виключно на основі оцінювання результатів навчання. Штрафні бали за відсутність на заняттях не виставляються.

### Пропущені контрольні заходи

Тематичне завдання, яке подається на перевірку з порушенням терміну виконання, оцінюється з врахуванням штрафних балів.

### Календарний рубіжний контроль

Проміжні атестації студентів є календарним рубіжним контролем. Метою проведення атестації є підвищення якості навчання студентів та моніторинг виконання графіка освітнього процесу.

Критерій		Перша атестація	Друга атестація
Термін атестації		Тиждень 8	Тиждень 14
Умови отримання атестації	Поточний рейтинг	≥ 15 балів	≥ 40 балів

### Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

### Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

### Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Студенти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами.

### Дистанційне навчання (необов'язковий пункт)

Дистанційне навчання через проходження онлайн-курсів за певною тематикою допускається за умови погодження зі студентами. У разі, якщо невелика кількість студентів має бажання пройти онлайн-курс за певною тематикою, вивчення матеріалу за допомогою таких курсів допускається, але студенти повинні виконати всі завдання, які передбачені у навчальній дисципліні.

Виставлення оцінки за контрольні заходи шляхом перенесення результатів проходження онлайн-курсів не передбачено.

### Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна «Теорія і практика волонтерської діяльності» рекомендується для студентів з особливими освітніми потребами.

